Usnesení Evropského výboru regionů — Evropský rok kulturního dědictví 2018

(2017/C 088/03)

EVROPSKÝ VÝBOR REGIONŮ,

— s ohledem na návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku kulturního dědictví ([1]), předložený Evropskou komisí;

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

1. vítá návrh Evropské komise vyhlásit rok 2018 Evropským rokem kulturního dědictví a souhlasí s uvedenými obecnými i specifickými cíli tohoto roku;

2. domnívá se, že evropský rok věnovaný kulturnímu dědictví je cennou příležitostí k tomu, jak na místní úrovni zvýšit povědomí o nutnosti chránit kulturní dědictví, seznámit širší veřejnost s kulturním dědictvím a podpořit plnění společných cílů v celoevropském kontextu ([2]). Evropský rok by měl navíc podpořit výměnu osvědčených postupů v rozvoji účinných systémů řízení, které pomohou zmírnit rizika spojená s rozvojem měst a přeměnou krajiny, a v boji proti nepovoleným vykopávkám a nedovolenému obchodu s kulturními statky;

3. požaduje přijetí komplexního a vizionářského přístupu k přípravám na Evropský rok kulturního dědictví 2018, který bude rovněž chápán jako příležitost k potvrzení našeho motta „Jednotná v rozmanitosti". VR opakuje svůj záměr podpořit Evropský rok kulturního dědictví 2018. Prohlašuje, že je v tomto ohledu rovněž připraven přispět k práci evropské řídicí skupiny, již Komise navrhuje v rámci evropského roku 2018 zřídit;

4. uznává, že oslava a připomínka kulturního dědictví pomůže evropským občanům budovat porozumění, podněcuje tvořivost a podporuje aktivní občanství. Prosazování kultury a kulturního dědictví je proto zásadní pro upevnění identity a demokratických hodnot v Evropě a pro přispění k sociální a hospodářské soudržnosti. V této souvislosti je třeba chráněná přírodní území vnímat jako součást kulturního dědictví;

5. vítá uznání, které se kultuře dostává jakožto nástroji místního a regionálního rozvoje, a hodnotu inovativních modelů řízení a správy kulturního dědictví na více úrovních. Podotýká však, že ustanovení koordinátorů na úrovni členských států musí plně odrážet správní strukturu jednotlivých členských států, včetně federálních struktur nebo regionů a měst se zákonodárnou pravomocí;

6. znovu zdůrazňuje význam krajiny jako základní součásti přírodního a kulturního dědictví mající značný vliv na kulturní identitu občanů Evropy. Je proto přesvědčen, že v souladu s Evropskou úmluvou o krajině a evropským programem pro kulturu by obecné cíle Evropského roku kulturního dědictví 2018 mohly být rozšířeny začleněním silné složky územního rozvoje formou regionálních a místních strategií v oblasti kultury, které by zahrnovaly podporu udržitelného cestovního ruchu zaměřeného na kulturu;

7. očekává, že Evropský rok kulturního dědictví 2018 bude impulsem k navýšení finančních prostředků, jež jsou v rámci programu COSME k dispozici pro malé a střední podniky činné v oblasti cestovního ruchu zaměřeného na kulturu;

8. očekává, že cestovní ruch, a zejména cestovní ruch zaměřený na kulturu a dědictví, bude v roce 2018 hrát významnou úlohu, neboť je jedním z nejrychleji rostoucích hospodářských odvětví v Evropě, které je hnací silou celosvětového růstu a rozvoje, vytváří miliony pracovních míst, stimuluje vývoz a investice a mění životy lidí;

9. vyzdvihuje význam kultury jako jednoho ze stěžejních faktorů atraktivity pro turisty a zdůrazňuje, že je třeba podporovat evropské kulturní a přírodní dědictví v našich regionech, městech a venkovských oblastech, které jsou ukázkou naší různorodosti, a zajistit lepší přístupnost těžko přístupných oblastí, jako jsou venkovské, horské a ostrovní regiony;

10. připomíná cíl nové městské agendy EU zlepšit kvalitu života ve městech a vytvořit novou „městskou" správu a zdůrazňuje, že partnerství by měla být navazována taktéž pro další témata, u nichž je zapotřebí integrovaných politických přístupů, jako je např. zohlednění kultury a cestovního ruchu při rozvoji měst a zohlednění nových inkluzivních forem účasti, inovací a „inteligentních měst" ([3]);

([1]) COM(2016) 543 final.
([2]) COR-2014-05515-00-00-AC-TRA.
([3]) COR-2015-05511-00-01-AC-TRA.

11. vyzdvihuje úzké vazby mezi kulturním dědictvím a rozvojem venkova a vyzývá venkovské oblasti, aby ve svých strategiích rozvoje věnovaly větší pozornost kulturnímu dědictví, protože přispívá k udržení a vytváření pracovních míst, podpoře zemědělských podniků, ochraně kulturní krajiny a podpoře umění a řemesel na venkově;

12. opakuje, že přínos využívání evropského seskupení pro územní spolupráci (ESÚS) při realizaci projektů víceúrovňové správy může spočívat v tom, že se tím umožní sdružení všech subjektů příslušných ke správě přeshraničního území či euroregionu ([4]), a v podněcování spolupráce v oblasti kultury (včetně hmotného a nehmotného kulturního dědictví), což má pozitivní přesah do dalších odvětví, jako je cestovní ruch a průmysl;

13. opakovaně vyjadřuje svou podporu iniciativám Evropské hlavní město kultury (EHMK) a označení „Evropské dědictví", ale i Dnům evropského dědictví a Ceně Evropské unie za kulturní dědictví, a vyzdvihuje nutnost úzké synergie s činnostmi prováděnými v rámci evropského roku 2018;

14. konstatuje, že ačkoli spolufinancování činností v rámci Evropského roku na evropské úrovni musí být v souladu s prioritami a pravidly stávajících programů, které jsou stanovovány na jednoleté nebo víceleté období, výše dostupných rozpočtových prostředků je do velké míry dána volbou politického zaměření každého roku. To způsobuje značné výkyvy ve financování jednotlivých roků, což může ohrozit dosažení cílů příslušného roku;

15. znovu opakuje, že v globalizujícím se světě může být kultura rozhodující také pro přitažlivost určitého místa a jeho konkurenceschopnost pro podniky, investory a tvůrčí a podnikající jedince;

16. považuje Evropský rok kulturního dědictví 2018 za významný milník na cestě ke strategii EU pro mezinárodní kulturní vztahy ([5]);

17. vítá, že při úvahách o úloze dědictví v oblasti vnějších vztahů je středem pozornosti Blízký východ, neboť tato oblast trpí úmyslným ničením kulturního dědictví v určitých oblastech konfliktů. Souhlasí s tím, že je nutné usilovat o spolupráci v oblasti kultury i se zeměmi evropské politiky sousedství a Východního partnerství;

18. zdůrazňuje, že je nesmírně důležité, aby mladí lidé uznávali a chápali své dědictví, vážili si ho a vnímali ho jako součást své identity. V tomto ohledu požaduje aktivnější přístup k podpoře evropského kulturního dědictví a jeho rozmanitosti u mladých lidí a dětí. Doporučuje proto, aby součástí školních osnov bylo vzdělávání v oblasti evropského umění, hudby, divadla a filmu s cílem zlepšit znalosti o hmotném i nehmotném kulturním dědictví Evropy;

19. potvrzuje, že je důležité osvojovat si kulturní a tvůrčí dovednosti již od útlého věku jak prostřednictvím vzdělávacího systému, tak ve volném čase, jelikož to mladým generacím umožní plně užívat výhod nových forem přístupu ke kultuře ([6]);

20. domnívá se, pro úspěch Evropského roku kulturního dědictví 2018 je rozhodující zpřístupnění. Lepší zpřístupnění je také hlavním předpokladem vyšší míry zapojení ([7]);

21. potvrzuje, že je připraven se zapojit do vypracování komplexní komunikační strategie i do pořádání příslušných konferencí, akcí a iniciativ a že přispěje k lepšímu zapojení občanů a zúčastněných stran;

22. přeje si, aby politika EU v oblasti sdělovacích prostředků, audiovizuálních děl a informačních technologií byla aktivnější a usilovala o propagaci kulturního a jazykového dědictví Evropy;

23. domnívá se rovněž, že je potřeba vytvořit evropskou síť měst zapsaných na seznamu světového dědictví, neboť tato města jsou společným dědictvím všech evropských občanů, a přijmout konkrétní opatření k jejich zachování a k informování o jejich existenci;

([4]) CDR371-2011_FIN_AC.
([5]) JOIN(2016) 29 final.
([6]) CDR 2391/2012 fin.
([7]) CDR3952-2013_00_00_TRA_AC.

24. pověřuje předsedu, aby toto usnesení předložil Evropské komisi, Evropskému parlamentu, Radě, předsedovi Evropské rady a slovenskému předsednictví.

II. DOPORUČENÉ POZMĚŇOVACÍ NÁVRHY

návrh rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o Evropském roku kulturního dědictví

Pozměňovací návrh 1

0. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	*Pozměňovací návrh VR*
	V Listině základních práv Evropské unie se uvádí, že Unie přispívá k zachování a rozvíjení nedělitelných a všeobecných hodnot lidské důstojnosti, svobody, rovnosti a solidarity při současném respektování rozmanitosti kultur, jazyků a tradic národů Evropy.

Odůvodnění

Vyplývá z textu.

Pozměňovací návrh 2

4. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	*Pozměňovací návrh VR*
Komise ve sdělení Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu ([8]) zdůrazňuje, že kulturní dědictví je sdíleným zdrojem a společným statkem uchovávaným pro budoucí generace a všechny zúčastněné strany sdílí odpovědnost o něj pečovat. ([8]) Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 22. července 2014 – Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu COM(2014) 477 final.	Komise ve sdělení Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu ([8]) zdůrazňuje, že kulturní dědictví je sdíleným zdrojem a společným statkem uchovávaným pro budoucí generace a všechny zúčastněné strany sdílí odpovědnost o něj pečovat. ***Článek 36 SFEU v tomto ohledu nevylučuje zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu.*** ([8]) Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů ze dne 22. července 2014 – Na cestě k integrovanému přístupu ke kulturnímu dědictví pro Evropu COM(2014) 477 final.

Odůvodnění

Je důležité připomenout, že na součásti národního kulturního pokladu se nevztahují právní předpisy EU týkající se volného pohybu zboží.

Pozměňovací návrh 3

11. bod odůvodnění

Text navržený Komisí	*Pozměňovací návrh VR*
Kulturní dědictví může mít značný význam v rámci soudržnosti společenství v čase, kdy dochází ke zvyšování rozmanitosti evropských společností. Nové participativní a mezikulturní přístupy k politice kulturního dědictví a ke vzdělávacím iniciativám, přisuzující rovnocennou důstojnost všem kulturním dědictvím, umožňují zvyšovat důvěru, vzájemné uznání a sociální soudržnost.	Kulturní dědictví může mít značný význam v rámci soudržnosti společenství v čase, kdy dochází ke zvyšování rozmanitosti evropských společností. ***Památky, které získaly označení „Evropské dědictví", mají silný evropský rozměr, neboť byly oceněny za svoji úlohu v evropských dějinách. Jako takové symbolizují evropské ideály, hodnoty, historii a integraci a sbližují Evropskou unii s jejími občany. Spolu s Evropskými hlavními městy kultury upevňují v evropských občanech pocit příslušnosti ke společnému kulturnímu prostoru. Proto je třeba usilovat o to, aby se Evropský rok kulturního dědictví doplňoval s dalšími iniciativami.*** Nové participativní a mezikulturní přístupy k politice kulturního dědictví a ke vzdělávacím iniciativám, přisuzující rovnocennou důstojnost všem kulturním dědictvím ***a respektující svobodu umělecké tvorby v souladu s článkem 13 Listiny základních práv Evropské unie***, umožňují zvyšovat důvěru, vzájemné uznání a sociální soudržnost.

Odůvodnění

Označení „Evropské dědictví" i iniciativa Evropské hlavní město kultury jsou významnými nástroji podpory kulturního dědictví na místní a regionální úrovni a měly by být v rozhodnutí náležitě zohledněny. Totéž platí pro svobodu umělecké tvorby, která je základním kamenem evropské tvořivosti.

Pozměňovací návrh 4

Čl. 2 odst. 2 písm. k)

Text navržený Komisí	*Pozměňovací návrh VR*
podněcovat synergie mezi Unií a členskými státy, včetně posilování iniciativ předcházejících nedovolenému obchodu s kulturními statky.	podněcovat synergie mezi Unií a členskými státy, včetně posilování iniciativ předcházejících ***nepovoleným vykopávkám a*** nedovolenému obchodu s kulturními statky.

Odůvodnění

Ničení archeologických nalezišť v důsledku nepovolených vykopávek má na evropské kulturní dědictví dopad, který nelze vyčíslit.

Pozměňovací návrh 5

Článek 4

Text navržený Komisí	*Pozměňovací návrh VR*
Koordinace na *vnitrostátní* úrovni	**Koordinace na úrovni *členského státu***
Každý členský stát určí svého koordinátora, který bude pověřen organizací účasti daného členského státu na Evropském roku. Koordinátor zajišťuje na úrovni členského státu koordinaci příslušných činností.	Každý členský stát určí ***v plném souladu s pravomocemi svěřenými celostátní, regionální a místní správní úrovni*** svého koordinátora, který bude pověřen organizací účasti daného členského státu na Evropském roku. Koordinátor zajišťuje na úrovni členského státu koordinaci příslušných činností.

Odůvodnění

Při jmenování koordinátorů jednotlivých členských států musí být plně zohledněny federální státní struktury a orgány na nižší než celostátní úrovni.

V Bruselu dne 12. října 2016

předseda
Evropského výboru regionů

Markku MARKKULA